

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

RKR-61-5/14/BR- /14

Kraków, dn. 13 listopada 2014 r.

DECYZJA Nr RKR - 24 /2014

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy oraz § 1 pkt 4 i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107 poz. 887)

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

1. **Po uprawdopodobnieniu** w toku postępowania przeprowadzonego pod zarzutem stosowania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, że działania polegające na bezprawnym pobieraniu od osób chcących przyłączyć swoje nieruchomości do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej na terenie świadczenia przez tego przedsiębiorcę usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, następujących opłat za czynności administracyjno – techniczne, które nie zostały uwzględnione w katalogu warunków przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej wynikającym z art. 15 ust. 4 w związku z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.):
  - za wydanie zapewnienia dostawy wody i/lub odbioru ścieków;
  - za opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i/lub odprowadzanie ścieków;
  - opiniowanie projektu przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego;
  - odbiór techniczny przyłącza/podłączenia wodociągowego i/lub kanalizacyjnego

mogą naruszać zakaz, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 powołanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.
2. **Po zobowiązaniu się** Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia powyższym naruszeniom poprzez rezygnację z pobierania kwestionowanych opłat:
  - za wydanie zapewnienia dostawy wody i/lub odbioru ścieków;
  - za opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i/lub odprowadzanie ścieków;
  - opiniowanie projektu przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego;
  - odbiór techniczny przyłącza/podłączenia wodociągowego i/lub kanalizacyjnego

wskutek wykreślenia ich z „Cennika usług świadczonych przez Dział Techniczny PWIK Sp z o.o. w Przemysłu”:

nakłada się na Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu **obowiązek wykonania tego zobowiązania.**

II. Na podstawie art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy oraz §1 pkt 4 i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

ustala się termin wykonania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu **zobowiązania**, o którym mowa w pkt I.2 sentencji niniejszej decyzji, polegającego na wykreśleniu kwestionowanych opłat z „Cennika usług świadczonych przez Dział Techniczny PWIK Sp z o.o. w Przemysłu” **do dnia 1 lipca 2015 r.**

III. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy oraz § 1 pkt 4 i § 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu **obowiązek złożenia w terminie do dnia 15 lipca 2015 r. informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania** nałożonego w punkcie I.2 sentencji niniejszej decyzji, przy czym sprawozdanie powinno zawierać w szczególności:

1. „Cennik usług świadczonych przez Dział Techniczny PWIK Sp z o.o. w Przemysłu” obowiązujący od dnia 1 lipca 2015 r.;
2. Wzorce druków:
  - TT/1/01/2011
  - TT/2/01/2011
  - TT/4/01/2011obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r.;
3. Wnioski o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wraz z załącznikami, tj. tabelami A-H, dla taryf, które wejdą w życie z dniem 1 lipca 2015 r. na obszarze gdzie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu jest przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym.

UZASADNIENIE

W dniu 4 lipca 2014 r. postanowieniem nr RKR-112/2014 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura UOKiK w Krakowie (zwany dalej „Prezesem UOKiK”) wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu (zwane dalej „PWIK” lub „Spółką”) praktyk

naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na bezprawnym pobieraniu od osób chcących przyłączyć swoje nieruchomości do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej na terenie świadczenia przez tego przedsiębiorcę usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków następujących opłat za czynności administracyjno – techniczne, które nie zostały uwzględnione w katalogu warunków przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej wynikającym z art. 15 ust. 4 w związku z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2006r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) – zwanej dalej „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu”:

- za wydanie zapewnienia dostawy wody i/lub odbioru ścieków;
- za opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i/lub odprowadzanie ścieków;
- opiniowanie projektu przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego;
- odbiór techniczny przyłącza/podłączenia wodociągowego i/lub kanalizacyjnego

- co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) – zwanej dalej ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wszczęcie postępowania poprzedziło przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego (sygn. akt: RKR-400-20/13/BR) mającego na celu wstępne ustalenie stosowanych przez PWiK zasad zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków pod kątem określenia, czy nie nastąpiło naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego, w tym, czy sprawa ma charakter antymonopolowy lub czy nie nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Postanowieniem nr RKR-113/2014 z dnia 4 lipca 2014 r. zaliczone zostały w poczet dowodów informacje i dokumenty uzyskane przez Prezesa UOKiK w postępowaniu wyjaśniającym prowadzonym pod sygnaturą RKR-400-20/13/BR.

Ustosunkowując się w dniu 17 lipca 2014 r. do zarzutów przedstawionych w postanowieniu o wszczęciu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów PWiK wskazał, iż w jego ocenie czynności od zapewnienia dostawy wody/odprowadzania ścieków po czynności odbioru przyłącza *„stanowią elementy budowlanego procesu inwestycyjnego lub są źródłem informacji dla klientów naszego przedsiębiorstwa, co nie oznacza, że nastąpi przyłączenie do sieci”*.

(dowód: pismo z dnia 17 lipca 2014 r., k.124-126)

Część osób zlecających PWiK wykonanie prac za które pobierane są kwestionowane przez Prezesa UOKiK opłaty nie podłącza się do sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

W dniu 3 października 2014 r. PWiK wystąpiło o wydanie decyzji na podstawie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Oświadczyło, iż zobowiązuje się do zaniechania pobierania kwestionowanych przez Prezesa UOKiK opłat w terminie od dnia 1 lipca 2015 r.

Jak wyjaśniła Spółka wskazany termin zaniechania stosowania praktyki wynika z konieczności ujęcia kosztów, które były pokrywane z kwestionowanych opłat w niezbędnych

przychodach stanowiących podstawę ustalania taryfowych cen i stawek opłat. Na terenie działania PWiK nowe taryfy wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

Ponadto Spółka wskazała, iż w stosowanych zleceniach wprowadzony zostanie dodatkowy zapis dotyczący informacji jakiemu celowi ma służyć wydawanie przez PWiK analizowanych dokumentów.

(dowód: pismo PWiK z dnia 17 lipca 2014 r., k.124-126 i pismo z dnia 3 października 2014 r., k. 143)

W toku postępowania Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

PWiK prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie:

- Gminy Miejskiej Przemyśl,
- w miejscowości Prałkowice w Gminie Krasiczyn,
- w miejscowościach Krówniki, Kuńkowce, Łuczyce, Ostrów i Nehrybka w Gminie Przemyśl

oraz

- działalność zbiorowego zaopatrzenia w wodę w miejscowości Siedliska w Gminie Medyka.

Przedsiębiorca ten wpisany został do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000092068.

(dowód: pismo Spółki z dnia 22 sierpnia 2013 r., k. 12 – 25, KRS):

Na obszarze działania PWiK obowiązują następujące regulaminy dostarczania wody i odprowadzania ścieków:

- **Gmina Miejska Przemyśl:** Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków wprowadzony Uchwałą Nr 43/2006 z dnia 30 marca 2006 r. zawierający następujące postanowienia:
  - § 27 ust. 1 *„Jeżeli istnieją warunki techniczne podłączenia nieruchomości do sieci przedsiębiorstwo w terminie do 45 dni od otrzymania prawidłowo wypełnionego wniosku o przyłączenie, wraz z kompletem załączników, wydaje osobie ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości dokument pod nazwą „Warunki techniczne przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej”. W razie braku możliwości podłączenia nieruchomości do sieci, przedsiębiorstwo w terminie 21 dni od otrzymania wniosku o przyłączenie informuje o tym osobę ubiegającą się o przyłączenie, wskazując wyraźnie na powody, które uniemożliwiają przyłączenie”.*
  - § 27 ust. 3 *„Wynagrodzenie przedsiębiorstwa za wydanie warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, winno odpowiadać rzeczywiście poniesionym przez przedsiębiorstwo kosztom przygotowania tego dokumentu”;*
  - § 27 ust. 7 *„Realizacja przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej jest możliwa wyłącznie w oparciu o prawidłowo opracowany i pozytywnie uzgodniony projekt budowlany. W celu przystąpienia do realizacji przyłączenia należy dokonać zgłoszenia takiego zamiaru w odpowiednim organie administracji budowlanej w trybie przewidzianym przepisami Prawa Budowlanego lub w przedsiębiorstwie. Zgłoszenie w przedsiębiorstwie*

zamiaru realizacji przyłączenia wykonuje się pisemnie na określonym przez przedsiębiorstwo wniosku o zezwolenie na przyłączenie”;

- § 27 ust. 8 *„W odpowiedzi na złożony wniosek przedsiębiorstwo udziela zezwolenia w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku”;*
- § 27 ust. 10 *„Służby techniczne przedsiębiorstwa dokonują sprawdzenia jakości robót przed ich podłączeniem do sieci i przed zasypaniem po zawiadomieniu, przez osobę ubiegającą się o przyłączenie, o wykonaniu tych robót. Spisanie protokołu technicznego odbioru przyłącza odbywa się po zakończeniu robót, w oparciu o zawiadomienie przez osobę, której nieruchomość została podłączona do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, o gotowości do odbioru końcowego. Wykonanie czynności końcowego odbioru technicznego w przedstawionym trybie jest nieodpłatne”.*

(dowód: k.26-43)

➤ **Gmina Krasiczyn** miejscowość Prałkowice obowiązuje Regulamin ten, który na terenie Gminy Miejskiej Przemyśl (oświadczenie Gminy Krasiczyn).

(dowód: oświadczenie Gminy Krasiczyn z dnia 3 lutego 2014 r., k. 86)

➤ **Gmina Przemyśl:** Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków wprowadzony Uchwałą Nr XXXI/198/2006 z dnia 10 lutego 2006 r. zawierający następujące postanowienia:

- § 27 ust. 1 *„Jeżeli istnieją warunki techniczne podłączenia nieruchomości do sieci przedsiębiorstwo w terminie do 45 dni od otrzymania prawidłowo wypełnionego wniosku o przyłączenie, wraz z kompletem załączników, wydaje osobie ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości dokument pod nazwą „Warunki techniczne przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej”. W razie braku możliwości podłączenia nieruchomości do sieci, przedsiębiorstwo w terminie 21 dni od otrzymania wniosku o przyłączenie informuje o tym osobę ubiegającą się o przyłączenie, wskazując wyraźnie na powody, które uniemożliwiają przyłączenie”.*
- § 27 ust. 3 *„Wynagrodzenie przedsiębiorstwa za wydanie warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i lub kanalizacyjnej, winno odpowiadać rzeczywiście poniesionym przez przedsiębiorstwo kosztom przygotowania tego dokumentu”.*

(dowód: k.90-109)

➤ **Gmina Medyka:** jak wskazała Gmina na jej terenie wszelkie czynności związane z podłączaniem nieruchomości do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej prowadzi jednostka Urzędu Gminy Medyka – Gminny Zakład Usług Wodnych w Medyce. Jedynie woda na potrzeby jednej miejscowości nabywana jest w PWiK.

(dowód: pismo Gminy z dnia 13 lutego 2014 r., k. 110-111)

PWiK stosuje „Cennik usług świadczonych przez Dział Techniczny PWiK Sp z o.o. w Przemyślu” - zwany dalej „Cennikiem”. W Cenniku ujęte zostały między innymi takie opłaty, jak:

- poz. 1 opracowanie zapewnienia dostawy wody lub zapewnienia odbioru ścieków – na zlecenie wnioskodawcy, przypadek nieskomplikowany – 18,00 zł *„do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;*

- poz. 2 opracowanie zapewnienia dostawy wody i zapewnienia odbioru ścieków – na zlecenie wnioskodawcy, przypadek nieskomplikowany – 30,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 3 opracowanie zapewnienia dostawy wody lub zapewnienia odbioru ścieków - na zlecenie wnioskodawcy, przypadek skomplikowany w związku z ukształtowaniem terenu lub koniecznością rozbudowy sieci – 36,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 4 opracowanie zapewnienia dostawy wody i zapewnienia odbioru ścieków – na zlecenie wnioskodawcy, przypadek skomplikowany w związku z ukształtowaniem terenu lub koniecznością rozbudowy sieci – 47, 00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 5 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków – przypadek nieskomplikowany nie poprzedzony zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 71,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 6 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków – przypadek nieskomplikowany poprzedzony zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 55,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 7 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków – przypadek skomplikowany nie poprzedzony zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 95,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 8 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków – przypadek skomplikowany poprzedzony zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 71,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 9 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków – przypadek nieskomplikowany nie poprzedzony zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 71,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 10 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków – przypadek nieskomplikowany poprzedzony zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 63,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 11 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków – przypadek skomplikowany nie poprzedzony

zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 107,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;

- poz. 12 opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków – przypadek skomplikowany poprzedzony zapewnieniem dostawy wody i odbioru ścieków – 83,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 20 opiniowanie projektu przyłącza lub podłączenia wodociągowego lub kanalizacyjnego – 36,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 22 każdorazowe następne sprawdzenie projektu budowlanego lub wykonawczego przyłączy lub połączeń wodociągowych lub kanalizacyjnych – dokonywane przy uzgadnianiu projektu wcześniej niezgodnionego – 24,00 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 38 odbiór techniczny przyłącza/podłączenia wodociągowego lub kanalizacyjnego – 77 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”;
- poz. 39 odbiór techniczny przyłącza/podłączenia wodociągowego i kanalizacyjnego – 107 zł „do wartości netto dolicza się podatek VAT w stawce obowiązującej w dacie sprzedaży usługi”.

(dowód: Cennik załącznik do pisma PWiK z dnia 22 sierpnia 2013 r., k.50-54, omówienie pozycji cennika k.52-54)

Jak oświadczyło PWiK „Osoba, której nieruchomość została podłączona do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, wnosi opłatę określoną w Tabeli 3 „Taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków”. Stawki opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych zawierają koszty przeprowadzenia prób technicznych przyłącza wybudowanego przez odbiorcę usług. Opłaty wyszczególnione w pozycjach 32-37 „Cennika usług świadczonych przez Dział Techniczny PWiK sp. z o.o. w Przemysłu” nie są dodatkowo pobierane”, tj. opłaty takie jak: za odbiór techniczny podejścia pod wodomierzowego, odbiór techniczny węzła włączeniowego do sieci wodociągowej, odbiór techniczny włączenia do sieci kanalizacyjnej, badanie ciśnienia w jednym punkcie poboru wody, przeprowadzenie rozeznania w terenie na wniosek/prośbę zleceniodawcy.
(dowód: pismo PWiK z dnia 11 września 2013 r., k.71)

W ramach procesu poprzedzającego zawarcie umowy o świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków osoba ubiegająca się o korzystanie z tych usług zobowiązana jest do wystąpienia do PWiK o wydanie zapewnienia dostawy wody z miejskiej sieci wodociągowej, odbioru ścieków do miejskiej sieci kanalizacyjnej między innymi na cele bytowo-gospodarcze, opracowanego przez Spółkę druku TT/1/01/2011). Zleceniodawca na w/w druku zaznacza jakiej usługi winny dotyczyć zapewnienia, tj. dostawy wody z miejskiej sieci wodociągowej, odbioru ścieków do miejskiej sieci kanalizacyjnej, przyjęcia ścieków do punktu zlewnego.

Ponadto podaje:

- adres nieruchomości,

- cele na jakie będzie wykorzystywana woda,
- rodzaj odprowadzanych ścieków.

Do zlecenia winien dołączyć mapę sytuacyjną.

Dodatkowo Zleceniodawca oświadcza, iż zapoznał się z „Regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków” i „Cennikiem usług świadczonych przez Dział Techniczny PWiK Sp. z o.o. z Przemysłu” i akceptuje ich treść.
(dowód: druk k.72)

Czynność wydania zapewnienia podlega opłacie określonej w w/w poz. 1-4 analizowanego Cennika. Nieuiszczenie tej opłaty powoduje, iż Zleceniodawca nie uzyska zapewnienia dostawy, a co za tym idzie nie będzie mógł wystąpić o wydanie warunków technicznych przyłączenia.
(dowód: k.47, k.52)

Następnym etapem procesu poprzedzającego zawarcie umowy o świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jest zlecenie PWiK wydania warunków technicznych przyłączenia. Odbywa się to również na druku opracowanym przez Spółkę (TT/2/01/2011).

Zleceniodawca na w/w druku zobowiązany jest:

- zaznaczyć, o wydanie warunków technicznych jakiego przyłączenia występuje (do miejskiej sieci wodociągowej, do miejskiej sieci kanalizacyjnej, niezależnego opomiarowania zużycia wody, opomiarowania zużycia wody na cele ogrodnicze),
- określić, poprzez zaznaczenie właściwego kwadratu, cele na jakie będzie wykorzystywana woda,
- wskazać, poprzez zaznaczenie właściwego kwadratu, rodzaj odprowadzanych ścieków.

Do zlecenia winien dołączyć mapę sytuacyjną.

Dodatkowo Zleceniodawca oświadcza, iż zapoznał się z „Regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków” i „Cennikiem usług świadczonych przez Dział Techniczny PWiK Sp. z o.o. z Przemysłu” i akceptuje ich treść.
(dowód: druk, k.73)

Za czynności wydawania warunków technicznych Spółka pobiera w/w opłaty określone w poz. 5-12 Cennika. W przypadku nieuiszczenia w/w opłat Zleceniodawca nie otrzyma warunków przyłączenia, a co za tym idzie nie będzie mógł przystąpić do projektowania przyłącza do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej.

Po wykonaniu projektu przyłącza na podstawie warunków technicznych wydanych przez PWiK przyszły odbiorca usług zobowiązany jest przedłożyć projekt do zatwierdzenia Spółce. Zlecenie opiniowania dokonywane jest na opracowanym przez PWiK druku TT/4/01/2011.

Zleceniodawca na w/w druku zaznacza czy zleca opiniowanie projektu przyłącza/podłączenia wodociągowego, czy też przyłącza/podłączenia kanalizacyjnego. Do zlecenia dołącza 2 egzemplarze dokumentacji technicznej.
(dowód: druk, k. 74)

Za czynności sprawdzenia projektu pobierane są opłaty zawarte w poz. 20 i 22 analizowanego Cennika.

(dowód: k. 46, k.48)

Tylko zatwierdzenie projektu przez PWiK, po uiszczeniu przez Zleceniodawcę w/w opłaty, pozwala mu na przystąpienie do budowy przyłącza. W przypadku, kiedy przedłożony projekt przyłącza w ocenie PWiK nie odpowiada warunkom technicznym następuje korekta projektu, która jest ponownie zatwierdzana przez PWiK. Zatwierdzanie każdej korekty podlega opłacie cennikowej określonej w poz. 22 Cennika. Nieprzeprowadzenie przez zleceniodawców tej procedury i nieuiszczenie w/w opłat spowodowałoby, iż przyłącze po wykonaniu nie zostałoby odebrane przez PWiK.

Po wybudowaniu przyłącza PWiK dokonuje odbioru technicznego przyłącza/podłączenia wodociągowego i/lub kanalizacyjnego.

W analizowanym Cenniku opłaty za odbiór przyłącza zawierają poz. 38 i 39.

(dowód: k.46 i k.49)

W taryfie dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązującej na terenie Gminy Miejskiej Przemyśl na okres 1 lipca 2013 r. – 30 czerwca 2014 r., ujęte zostały:

- stawka opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowych 77,00 zł netto za przyłącze,
- stawka opłaty za przyłączenie do urządzeń kanalizacyjnych 77,00 zł netto za przyłącze,
- stawka opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowo - kanalizacyjnych 107,00 zł netto za przyłącze.

Wysokość taryfowych stawek opłat jest identyczna jak cennikowych.

Jak oświadczyło PWiK, jeżeli osoba podłączana rozpoczyna korzystanie z usług świadczonych przez PWiK wówczas nie są pobierane opłaty zawarte w poz. 38-39 Cennika, a opłaty taryfowe.

(dowód: cennik k.46, taryfa k.59, pismo PWiK z dnia 17 lipca 2014 r. k. 126)

Jak podniosło PWiK, w jego ocenie, czynności od zapewnienia dostawy wody/odprowadzania ścieków po czynności odbioru przyłącza *„stanowią elementy budowlanego procesu inwestycyjnego lub są źródłem informacji dla klientów naszego przedsiębiorstwa, co nie oznacza, że nastąpi przyłączenie do sieci”*.

(dowód: pismo z dnia 17 lipca 2014 r., k.124-126)

Na wezwanie Prezesa UOKiK do podania jaka część osób występujących na poszczególnych etapach poprzedzających świadczenie usług dostawy wody i odprowadzania ścieków nie korzysta z usług świadczonych przez Spółkę oświadczyła ona, że *„nie jesteśmy w stanie określić ile osób, które podjęły czynności związane z przyłączeniem się do sieci np. poprzez uzyskanie zapewnienia, warunków technicznych, zaopiniowania projektu czy też uzyskania zezwolenia podłączyć się do sieci z chwilą zakończenia swojej inwestycji”*

(dowód: pismo z dnia 8 sierpnia 2014 r., k.134-135)

W dniu 3 października 2014 r. PWiK wystąpiło o wydanie decyzji na podstawie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Oświadczyło, iż po głębszej analizie stosowanych zasad pobierania opłat cennikowych zobowiązuje się do zaniechania pobierania kwestionowanych przez Prezesa UOKiK opłat w terminie od dnia 1 lipca 2015 r.

Termin zaniechania, jak wyjaśniła Spółka, wynika z konieczności ujęcia kosztów, które były pokrywane z kwestionowanych opłat w niezbędnych przychodach stanowiących

podstawę ustalania taryfowych cen i stawek opłat. Na terenie działania PWiK nowe taryfy wchodzą w życie z dniem 1 lipca 2015 r.

Ponadto Spółka wskazała, iż w stosowanych drukach zleceń wprowadzony zostanie dodatkowy zapis dotyczący informacji jakiemu celowi ma służyć wydawanie przez PWiK analizowanych dokumentów, tak aby w niezbędnych przychodach ujęte zostały jedynie koszty świadczenia usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

(dowód: pismo z dnia 3 października 2014 r., k. 143)

W dniu 22 października 2014 r. PWiK został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy.

Strona nie skorzystała z możliwości zapoznania się z aktami.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczny

Treść art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego nie zaś interesu jednostki lub grupy.

Takie stanowisko konsekwentnie prezentuje Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – dalej zwany „SOKiK”, który w wyroku z dnia 27 czerwca 2001r. (sygn. akt: XVII Ama 92/00) stwierdził, że „*interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swych wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej – art. 7 k.p.a. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotyczący ogółu a nie jednostki, czy też określonej grupy. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy o ochronie (...) winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy*”.

Należy dodać także, iż Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 lutego 2004 r. (sygn. akt: III SK 2/04) stwierdził, że naruszenie indywidualnego interesu (w powołanym wyroku – konsumenta), nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia publicznego zbiorowego interesu.

Z kolei w wyroku z dnia 5 czerwca 2008 r. (sygn. akt: III SK 40/07) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „*ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów chroni istnienie mechanizmu konkurencji, jako optymalnego sposobu podziału dóbr w społecznej gospodarce rynkowej, zatem każde działanie wymierzone w ten mechanizm, godzi w interes publiczny*”.

Uwzględniając charakter praktyk opisanych w niniejszej decyzji należy stwierdzić, że w rozważanej sprawie w/w przesłanka sformułowana w art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.

Rozpatrywana sprawa ma charakter publiczno – prawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu nieograniczonego kręgu adresatów, w tym przypadku osób przeprowadzających lub planujących przeprowadzić procedurę związaną z przyłączeniem do

sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej na terenie działania PWiK, a którym - na gruncie art. 4 ust. 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r., poz. 121) - zwanego dalej „K.c.” - przysługuje status konsumenta, tj. osoby fizycznej dokonującej czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą i zawodową.

Działania PWiK nie były bowiem ograniczone do określonych odbiorców lub ich grupy. Dotyczyły wszystkich potencjalnych odbiorców wody i dostawców ścieków na terenie działania PWiK.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności,
- praktyka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

W przedmiotowej sprawie PWiK w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów złożyło zobowiązanie do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom. Wobec powyższego w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a co za tym idzie niezbędne będzie jedynie uprawdopodobnienie, a nie wykazanie, przez Prezesa UOKiK na podstawie okoliczności sprawy i innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że PWiK stosuje praktyki, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się między innymi przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) wynika, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która we własnym imieniu wykonuje działalność gospodarczą.

W rozważanym przypadku podmiot będący stroną postępowania bez wątpienia posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, a więc podmiot prawa odznaczający się wyodrębnieniem organizacyjnym i majątkowym, prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Zachowania Spółki podlegają zatem kontroli dokonywanej na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Bezprawność działań

Drugą przesłanką, jaką należy uprawdopodobnić w przypadku naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność podejmowanych przez przedsiębiorcę zachowań. Bezprawność ujmowana jest

jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorcy, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów „*muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa*” (tak: uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt: III SZP 3/06).

Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (tak: wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt: XVII AmA 45/07).

Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Art. 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem (tak: wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r., sygn. akt: XVIII AmA 32/05).

W art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawodawca wskazał przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów, zaliczając do nich stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 101 ze zm.) – zwanej dalej „K.p.c.”, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Katalog ten nie jest jednak wyczerpujący. Ustawodawca posłużył się tutaj terminem „*w szczególności*”, co oznacza, że ma on charakter przykładowy. Zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę określoną w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działań, które naruszyły przepisy innych aktów prawnych. Oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów „*za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów*” (tak: uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt: III SZP 3/06).

Podkreślenia wymaga także, że bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego (tak: wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r., sygn. akt: I PKN 267/2001).

Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy, a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

W ramach niniejszego postępowania PWiK postawiono zarzut stosowania niezgodnych z prawem praktyk, naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Polegają one na bezprawnym pobieraniu, od osób chcących przyłączyć swoje nieruchomości do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej na terenie działania Spółki, następujących opłat za czynności administracyjno

– techniczne, które nie zostały uwzględnione w katalogu warunków przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej wynikającym z art. 15 ust. 4 w związku z art. 19 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu:

- za wydanie zapewnienia dostawy wody i/lub odbioru ścieków;
- za opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i/lub odprowadzanie ścieków;
- opiniowanie projektu przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego;
- odbiór techniczny przyłącza/podłączenia wodociągowego i/lub kanalizacyjnego

W niniejszej sprawie – w ocenie Prezesa UOKiK - źródłem bezprawności działań Spółki, powodującej naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest działanie, które może być sprzeczne z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu oraz rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886 ze zm.) – zwanego dalej „rozporządzeniem taryfowym”.

W ocenie Prezesa UOKiK w rozpatrywanej sprawie PWiK mogło naruszyć art. 15 ust. 4 w związku z art. 19 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, wskutek pobierania od osób chcących przyłączyć swoje nieruchomości do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej opłat:

- za wydanie zapewnienia dostawy wody i/lub odbioru ścieków,
- za opracowanie warunków technicznych na dostarczanie wody i/lub odprowadzanie ścieków,
- opiniowanie projektu przyłącza wodociągowego i/lub kanalizacyjnego,
- odbiór techniczny przyłącza/podłączenia wodociągowego i/lub kanalizacyjnego,

które to opłaty nie zostały uwzględnione w katalogu warunków przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, wynikającym z wyżej przywołanych przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

Tak bowiem art. 15 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu zawiera wyczerpujący katalog warunków, jakie należy spełnić, by przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przyłączyło nieruchomość do swojej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Zgodnie z tym przepisem przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane przyłączyć do sieci nieruchomość osoby ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości do sieci, jeżeli są spełnione warunki przyłączenia określone w regulaminie, o którym mowa w art. 19, oraz istnieją techniczne możliwości świadczenia usług.

Zgodnie natomiast z art. 19 ust. 2 w/w ustawy, regulamin powinien określać prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz odbiorców usług, w tym:

- minimalny poziom usług świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków;
- szczegółowe warunki i tryb zawierania umów z odbiorcami usług;
- **sposób rozliczeń w oparciu o ceny i stawki opłat ustalone w taryfach;**
- warunki przyłączania do sieci;

- techniczne warunki określające możliwości dostępu do usług wodociągowo-kanalizacyjnych;
- sposób dokonywania odbioru przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wykonanego przyłącza;
- sposób postępowania w przypadku niedotrzymania ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody i wprowadzanych do sieci kanalizacyjnej ścieków;
- standardy obsługi odbiorców usług, a w szczególności sposoby załatwiania reklamacji oraz wymiany informacji dotyczących w szczególności zakłóceń w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków;
- warunki dostarczania wody na cele przeciwpożarowe.

Jak ustalono, tylko jedna z kwestionowanych opłat została przewidziana w obowiązujących na terenie działania PWiK Regulaminach dostarczania wody i odprowadzania ścieków, tj. *„Wynagrodzenie przedsiębiorstwa za wydanie warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i lub kanalizacyjnej”*, które zgodnie z Regulaminami *„winno odpowiadać rzeczywiście poniesionym przez przedsiębiorstwo kosztom przygotowania tego dokumentu”* - § 27 ust. 3 Regulaminów.

W taryfach za wodę i ścieki obowiązujących na terenie działania PWiK znajduje się natomiast jedynie „stawka opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowych i/lub kanalizacyjnych” określona w tej samej wysokości co w analizowanym Cenniku (poz. 38 i 39).

Prezes UOKiK zwrócił uwagę, iż – zgodnie z obowiązującymi przepisami (art. 20 i nast. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i przepisami rozporządzenia taryfowego) – jedynym dokumentem w którym winny znajdować się ceny i stawki opłat związane ze świadczeniem usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków są taryfy. Taryfa może natomiast zawierać, zgodnie z § 5 rozporządzenia taryfowego, jedynie 7 grup opłat. Są to:

- cena za m³ dostarczonej wody,
- stawka opłaty abonamentowej w rozliczeniach za wodę,
- cena za m³ odprowadzonych ścieków,
- stawka opłaty abonamentowej w rozliczeniach za ścieki,
- cena za jednostkę miary powierzchni zanieczyszczonej o trwałej nawierzchni, z której odprowadzane są ścieki opadowe i roztopowe kanalizacją deszczową, uwzględniającą rodzaj i sposób zagospodarowania powierzchni,
- stawka opłaty za przekroczenie warunków wprowadzania ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych,
- stawka opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa, wynikająca z kosztów przeprowadzenia prób technicznych przyłącza wybudowanego przez odbiorcę usług.

Oznacza to w praktyce, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie może pobierać żadnych innych opłat w związku z działalnością prowadzoną na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków w zakresie w jakim reguluje to ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu i rozporządzenie taryfowe. Stanowisko, iż *„rozporządzenie taryfowe wprowadza obligatoryjność ujęcia w taryfach wszystkich stawek opłat”* potwierdza także doktryna (tak: M. Krzyszczak, *„Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w*

wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz dla praktyka z przepisami wykonawczymi i towarzyszącymi oraz wzorami umów”, Minicipium SA 2006).

Autorzy „Komentarza do rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. Stan prawny na dzień 30 października 2009 r.” (H. Palarz, A. Rozwadowska – Palarz, Katowice 2009) stoją na stanowisku, że rozporządzenie taryfowe, które weszło w życie w sierpniu 2006 r. wydane zostało na podstawie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu i wiąże adresatów, którymi są przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne. Przepisy tego rozporządzenia – z wyjątkiem § 9 – są przepisami bezwzględnie obowiązującymi, nie pozwalającymi na inne, indywidualne rozwiązania. Taki charakter ma też przepis § 5 rozporządzenia taryfowego. W odróżnieniu od poprzedniej wersji treści tego przepisu zawartego w uchylonym rozporządzeniu taryfowym, wykreślono w nim sformułowanie „w szczególności”, co oznacza zamknięty katalog cen i stawek opłat. Ponadto użycie zwrotu „zawierają” w zdaniu wstępnym § 5 oznacza, że wszystkie wymienione w tym przepisie ceny i stawki opłat powinny być zawarte w taryfie chyba, że nie dotyczą danego przedsiębiorstwa (np. przedsiębiorstwo zajmuje się wyłącznie odprowadzaniem ścieków, więc taryfa nie zawiera cen i stawek opłat dotyczących wody) – co pozwala na odstępianie od ustalania określonej stawki z § 5 rozporządzenia taryfowego. Ceny i stawki opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków powinny być zatem zawarte w taryfie. Regulowanie ich wysokości w umowie cywilnoprawnej nie spełnia wymogów obowiązującego rozporządzenia taryfowego.

Natomiast w świetle ustalonego orzecznictwa, art. 19 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu nie może być podstawą wprowadzenia dodatkowych opłat warunkujących przyłączenie do sieci. Naczelny Sąd Administracyjny wielokrotnie wypowiedział się, że z przepisów tej ustawy nie wynika możliwość ustanowienia obowiązku ponoszenia opłat za przyłączenie do sieci, a ustawa „nie stwarza radzie gminy uprawnienia do wprowadzenia odpłatności za przyłączenie poszczególnych nieruchomości do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej” (tak: Wyrok NSA z dnia 29 sierpnia 2006 r., sygn. akt: II OSK 730/06, wyrok WSA w Warszawie z dnia 31 października 2006 r., sygn. akt: III SA/Wa 2230/06) oraz, że „jedyną legalną drogą uzyskania środków do budżetu gminy związanych z uczestnictwem właścicieli nieruchomości w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej, m.in. wodociągów (...) zwiększających wartość nieruchomości, są przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.), w szczególności regulujące kwestie opłat adiacenckich (art. 143-148)” (tak: wyrok NSA z dnia 17 maja 2002 r., sygn. akt: I SA 2793/01).

Tożsamy pogląd wyrażony jest także w literaturze przedmiotu. Stwierdzono bowiem, że ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu nie kreuje uprawnienia gminy do wprowadzania odpłatności za przyłączenie poszczególnych nieruchomości do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (tak: W. Chróścielewski, J.P. Tarno, „Głosa do wyroku NSA z dnia 13 grudnia 2000 r., II SA 2320/00”, Orzecznictwo Sądów Polskich 2002/6/75).

Tak więc w obowiązującym stanie prawnym, kwestia pobierania opłat, w związku z przyłączeniem nieruchomości do sieci komunalnej wodociągowo-kanalizacyjnej, uregulowana została jedynie w § 5 pkt 7 rozporządzenia taryfowego. W jego świetle, w taryfie mogą zostać ustanowione opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa. Opłaty te powinny być jednak określone w taryfach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, a ich wysokość skalkulowana na podstawie kosztów przeprowadzenia prób technicznych przyłącza wybudowanego przez odbiorcę usług.

Tymczasem kwestionowane opłaty cennikowe pobierane przez PWiK nie mają takiego charakteru i nie były pobierane na podstawie taryfy zatwierdzonej w trybie określonym w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Były to opłaty dodatkowe, których ustawodawca nie przewidział w przepisach regulujących zasady prowadzenia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, tj. ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu i rozporządzeniu taryfowym, a zatem mogły to być opłaty pobierane bezprawnie.

Tym samym **została uprawdopodobniona** druga z przesłanek - niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów - bezprawność działań przedsiębiorcy.

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Trzecią przesłanką, jaką należy uprawdopodobnić w niniejszej sprawie, jest to, iż kwestionowane zachowania przedsiębiorcy godzą w interesy konsumentów oraz, że zagrożone są zbiorowe interesy konsumentów.

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia „*zbiorowego interesu konsumentów*”. Uregulowanie art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości, przesądza o naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów. Powyższe stanowisko jest trwale utrzymywane w orzecznictwie SOKiK (tak np. wyroki SOKiK: z dnia 4 lipca 2001 r., sygn. akt: XVII Ama 108/00 oraz z dnia 23 lutego 2002 r., sygn. akt: XVII Ama 133/2001).

Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który stwierdził, że „*nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów*” (tak: wyrok z dnia 26 lutego 2004 r., sygn. akt: III SK 2/04) .

W ocenie Prezesa UOKiK kwestionowane działania PWiK mogą zostać uznane za szkodliwe dla konsumentów i godzące w ich chronione prawem interesy. W wyniku tych działań, prawa i obowiązki konsumentów mogą być kształtowane w sposób sprzeczny z przepisami prawa.

Jak uprawdopodobniono w toku niniejszego postępowania, finansowe warunki przyłączenia do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na terenie działania PWiK zostały ukształtowane przez Spółkę mniej korzystnie niż dla tego rodzaju stosunków prawnych przewidział to ustawodawca.

Nie ulega wątpliwości, że interes konsumentów może zostać naruszony poprzez obciążanie ich opłatami, które nie zostały przewidziane przez przepisy prawa, a pobieranymi przez PWiK.

Takie działanie może skutkować dla konsumentów uszczerbkiem finansowym w wyniku konieczności ponoszenia przez nich dodatkowych kosztów, których odbiorcy usług wodociągowo-kanalizacyjnych nie powinni ponosić.

W ocenie Prezesa UOKiK, interesy konsumentów, w które – jak zostało uprawdopodobnione powyżej – godzą kwestionowane praktyki, mają charakter zbiorowy. Nie ulega wątpliwości, iż są one kierowane do nieoznaczonego kręgu konsumentów, tj. wszystkich potencjalnych odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych. Adresatem kwestionowanych praktyk potencjalnie może stać się każdy, kto posiada nieruchomość w zasięgu sieci wodociągowo-kanalizacyjnej obsługiwanej przez PWiK. Przesądza to o uznaniu, iż kwestionowane przez Prezesa UOKiK działania Spółki naruszają interes nieograniczonej liczby konsumentów.

Tym samym **została uprawdopodobniona** trzecia z przesłanek - niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów - godzenie przez PWiK bezprawnymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, argumenty i wnioski przyjąć należy, że spełnione zostały wszystkie przesłanki niezbędne do zakwalifikowania działań PWiK jako praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Uwzględniając zatem opisane i przeanalizowane powyżej uwarunkowania faktyczne i prawne, Prezes UOKiK uznał, iż uprawdopodobnione zostało, że działania Spółki zakwalifikować należy jako praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zobowiązanie przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca zobowiąże się do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom Prezes Urzędu może, w drodze decyzji nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

W odniesieniu do naruszeń uprawdopodobnionych w niniejszej decyzji Spółka podjęła działania zmierzające do zapobieżenia tym naruszeniom oraz złożyła zobowiązanie do ich pełnego zrealizowania.

Działania objęte złożonym przez PWiK zobowiązaniem zmierzają do zapobieżenia zarzucanym temu przedsiębiorcy naruszeniom art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Rezygnacja z pobierania przez PWiK kwestionowanych opłat i wykreślenie ich z obowiązującego Cennika doprowadzą do wyeliminowania zakwestionowanych warunków świadczenia usług.

Również określony przez Spółkę termin na wykonanie podjętego zobowiązania uznać należy, za uzasadniony.

Spółka zobowiązała się do rezygnacji z kwestionowanych opłat z dniem 1 lipca 2015 r., tj. z dniem wejścia w życie nowych taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

W tej sytuacji Prezes UOKiK orzekł, jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Ad II sentencji decyzji

Zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes UOKiK może określić termin wykonania zobowiązania.

Prezes UOKiK określił w niniejszej sprawie termin wykonania zobowiązania do dnia 1 lipca 2015 r., tj. dzień wejścia w życie nowej taryfy.

Prezes UOKiK uwzględnił w ten sposób nie tylko wskazany przez PWiK okres wykonania zobowiązania, ale również wziął pod uwagę obowiązujące przepisy dotyczące procedury wprowadzania nowych taryf.

Uwzględniając powyższe, orzeczono jak w pkt II sentencji decyzji.

Ad III sentencji decyzji

Stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o jakiej mowa w ust. 1, Prezes UOKiK nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

PWiK zobowiązane zostało do złożenia, w terminie do dnia 15 lipca 2015 r. sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego w toku postępowania zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym jej naruszeniom, poprzez przekazanie:

1. „Cennika usług świadczonych przez Dział Techniczny PWIK Sp z o.o. w Przemysłu” obowiązującego od dnia 1 lipca 2015 r.;
2. Wzorców druków:
  - a. TT/1/01/2011
  - b. TT/2/01/2011
  - c. TT/4/01/2011
 obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r.;
3. Wniosków o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wraz z załącznikami, tj. tabelami A-H, dla taryf, które wejdą w życie z dniem 1 lipca 2015 r. na obszarze gdzie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w Przemysłu jest przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie III sentencji niniejszej decyzji.

POUCZENIE:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 K.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, 31 - 011 Kraków, Plac Szczepański 5.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury
Waldemar Jurasz

Otrzymują:

1. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., ul. Rokitniańska 4, 37-700 Przemyśl
2. a/a RKR